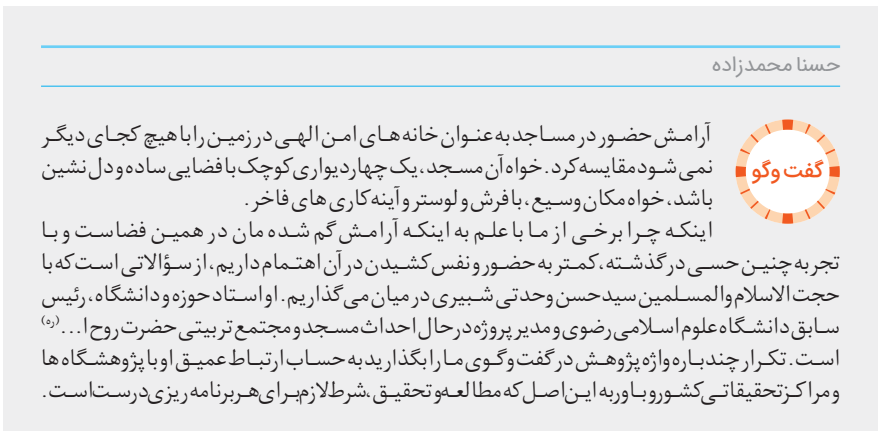

مسجد فقط محل سجده نیست!

گفت وگو با حجت الاسلام والمسلمین وحدتی شبیری، استاد حوزه و دانشگاه، به مناسبت روز جهانی مسجد

گفت وگو

آرامش حضور در مساجد به عنوان خانه های امن الهی در زمین را با هیچ جای دیگر نمی شود مقایسه کرد. خواه آن مسجد، یک چهار دیواری کوچک با فضایی ساده و دل نشین باشد، خواه مکان وسیع، با فرش و لوستر و آینه کاری های فاخر. اینکۀ چرا برخی از ما با علم به اینکۀ آرامش گم شده مان در همین فضا ست و با تجربه چنین حسی در گذشتۀه، کمتر به حضور و نفس کشیدن در آن اهتمام داریم، از سؤالاتی است که با حجت الاسلام والمسلمین سید حسن وحدتی شبیری در میان می گذاریم. او استاد حوزه و دانشگاه، رئیس سابق دانشگاه علوم اسلامی رضوی و مدیر پروژه در حال احداث مسجد و مجتمع تربیتی حضرت روح...^(۱) است. تکرار چند باره واژه پژوهش در گفت وگویی ما را بگذارید به حساب ارتباط عمیق او با پژوهشگاه ها و مراکز تحقیقاتی کشور و به یاد این اصل که مطالعو تحقیق، شرط لازم برای هر برنامه ریزی درست است.

چطور باید باشد، تأمین مالی مسجد و نظام اقتصادی آن، مدیریت مسجد، مهارت ها و آموزش های ضروری برای امام جماعت، تاریخ مسجد، حقوق مسجد و... تعدادی دیگر از موضوعاتی است که جای پژوهش دارد.

مواردی که اشاره کردید، درباره خود مسجد بود. این پژوهش ها می تواند در زمینه مسائل روز جامعه مبتنی بر نقش مساجد هم باشد؟

بله، کاملاً. خود مسجد می تواند محلی برای پژوهش باشد، نه صرفاً در ارتباط با خود مسجد، بلکه در یک دامنه گسترده تر، تلاشی باشد برای حل شدن معضلات جامعه دینی. مثلاً درباره موضوع آب یا اشتغال، کارتن خوابی و... می شود با کمک جامعه شناسان مسلمان پژوهش کرد و دید که در حل آن چه نقشی را می توان برای مساجد تعریف کرد. خود نمازگزارها و مردم محله، ظرفیت هستند برای حل مشکلات اجتماعی. این حلقه های پژوهشی می توانند در مسجد، با ظرفیت همین افراد از جمله فرهیختگان، استادان و جوانان تشکیل شود.

موضوع اختلافات درون خانوادگی و تنش بین همسایه ها، مسئله ای شایع به شمار می رود. به نظرتان برای حل آن می شود روی مساجد حساب باز کرد؟

بله، این موضوع پیشینه تاریخی هم دارد. در تاریخ آمده است که مسجد پیامبر رحمت^(ص) محل حل مشکلات مردم بود. در همین مسجد کوفه، «دکۀ القضا» بوده که اختلاف ها در آن برطرف می شده است. حل برخی اختلافات سنگین طبیعتاً کار کارشناسی می طلبد، اما ضرورتی ندارد که مردم در اختلافات ساده، سریع به سمت دستگاه قضایی بروند. شورا های حل اختلاف

رفع تشنگی در ختان باهوش مصنوعی

ابتکار یک شرکت دانش بنیان، دغدغه صاحبان باغ ها را رفع و در مصرف آب صرفه جویی می کند

گزارش روز

شاهت همه چیز از یک درد سر شروع شد. درخت های باغ دست کم هفته ای یک بار آب می خواست و مشغله صاحبان نش اجازه نمی داد که این همه راه را بروند و بیایند برای یک ساعت آبیاری. هر طور که فکرش را می کردند، این رفت و آمد به هزینه هایش نمی ارزید، از زمانی که باید کنار می گذاشتند تا یزنی که باید می سوزاندند، استهلاک خودرو، خطرات رانندگی در جاده، هوایی که آلوده می شد و... چاره ای هم نبود.

باغ بدون سرسبزی و سایه درخت هایش که معنی نداشت، اصلاً این چند متر زمین را خریده بودند برای فرار از دود و دهم شهر و خانه های غالباً آپارتمانی اش. به این امید که در آن چند نهال بکارند و هر از چندی که دلشان یک گوشه دنج و آرام خواست، سری به آنجا بزنند، خستگی شهرنشینی را از تن بیرون بیاورند و تجدید قوا کنند برای بازگشت به کار و زندگی شان. مشکلات یادشده با چاشنی خشک سالی و منابع ته کشیده آب های زیرزمینی، اهمیت این سؤال ها را که، چقدر آب بدیهیم و چه زمانی، دوجندان کرده بود.

ایده طراحی سامانه آبیاری خودکار گیاهان با قابلیت رصد

را می توان با جلوداری امام مسجد، در خود مسجد تشکیل داد. معتقدم نفس حضور در محیط و حل مشکلات در این فضای مقدس مسجد می تواند ظرفیتی برای حل اختلافات باشد.

تصویری که شما از مسجد ترسیم می کنید، چیزی شبیه به یک مجتمع فرهنگی است. موافقت؟

دقیقا. مسجد باید چنین ساختاری داشته باشد و کاملاً تأثیرگذار در جهت رفع مشکلات تربیتی فرهنگی منطقه. سابق این را داشتیم که علما و امامان مسجد، مردم را تربیت می کردند، اما الان بسیاری از ائمه جماعت، به نماز خواندن بسنده می کنند. اینکۀ مسجد از بطن زندگی مردم جدا شود و جوانان در مساجد ارتباط لازم را با آن فضای معنوی برقرار نکنند، ناگوار است و حل آن به پژوهش نیاز دارد.

به موضوع اقتصاد مسجد اشاره کردید. الان بسیاری از هزینه های مساجد با کمک نمازگزاران تأمین می شود. به این شیوه تأمین مالی نقد دارید؟

مسجد برای فعالیت های پژوهشی و تبلیغی به درآمد نیاز دارد. اینکۀ امام بلند شود برای برنامه های مسجد پول مطالبه کند، درست نیست. باید درباره اقتصاد مسجد مطالعه شود و مسجد به منابع پایدار می متصل شود که نیاز نباشد هر شب پلاستیکی بردارند و از مردم کمک بگیرند. البته جمع آوری کمک های مردمی و نصب دستگاه کارت خوان برای دریافت آن عیبی ندارد. منتها در کنار آن باید اقتصاد پایدار برای مسجد در نظر گرفت.

در تاریخ چنین چیزی داریم؟

بله، از گذشته مساجد موقوفات داشته اند و الان باید به سمت احیای این سنت برویم.

اگر بخواهید به چالش های نوظهور درباره مسجد اشاره کنید، چه مواردی در اولویت هستند؟

یکی اینکۀ می بینیم شهر توسعه پیدا می کند و متناسب با آن، مسجد ساخته نمی شود. نکته دیگر درباره شیوه ارتباط مردم با مسجد است. بار مسجد باید روی دوش مردم باشد و مردم آن قدر به آن رغبت داشته باشند که وقتی در مسجد حضور دارند، خودشان را مثل ماهی در آب ببینند. کارکردهای مسجد موضوع دیگری است که به آن اشاره شد. مسجد نباید فقط برای نماز باشد، بلکه در همه ساعات باید کارایی اش را داشته باشد.

فکر می کنید چرا رغبت برخی جوان ها به حضور در مساجد کم شده است؟

یکی از دلایل احتمالی آن می تواند به رفتار و مشی امام جماعت وضع اودر مردم داری بازگردد. امام باید جذابیت کافی داشته باشد. شناسایی این دلایل، به مطالعه علمی نیاز دارد. رهبر معظم انقلاب در بیانیه گام دوم، تمدن نوین اسلامی را قله چله دوم انقلاب اسلامی بیان کردند. یکی از عناصر مؤثر در تحقق این تمدن نوین، مسجد است. به بازخوانی نقش مسجد و پژوهش های عمیق درباره کارآمدی آن نیاز داریم. درس گرفتن از گذشته، راهنمای ما در این مسیر است.

و موارد دیگر را جمع آوری می کند و بر اساس الگوریتم های هوش مصنوعی در نهایت به کاربر پیشنهاد می دهد که فلان روز و فلان ساعت، بهترین زمان آبیاری و مدت مورد نیاز فلان دقیقه است. اگر وضعی را که آقای مهندس سید حسن به تصویر می کشد، با اوضاع کنونی که بسیاری از آبیاری ها همچنان به شیوه غرقابی و به صورت چشمی انجام می شود، مقایسه کنیم و سپس، این رفتار را ضربه ر تعداد باغ ویلاهای مجاز و غیرمجاز اطراف مشهد کنیم، به اهمیت تجاری شدن این سامانه و عددی بزرگ در صرفه جویی مصرف آب می رسیم. یک شرط دارد از او درباره قیمت تمام شده این محصول برای مشتری می پرسیم و اینکه آیا می شود به عمومی شدن آن امید بست یا صرفاً مخاطبان پول دار و خاص دارد. او چند نکته می گوید: برای اجرای سامانه،

چشماتن روشن

آغاز حضور در پوشش داوطلبان زندگی بخش

اگر دلتان پر می کشید که اربعین امسال را در کربلا باشید و به هزاران علت قسمتان نشد، فرصت باقی مانده برای خدمت به زائران امام رضا(ع) شاید تنها زمان برای کسب فیض از این ماه باشد. چند روزی مانده به آخر ماه صفر، زائران پیاده از راه دور و نزدیک به مشهد می رسند. این برنامه چند ساله شان است. پیر و جوان وزن و مرد، با کوله باری سبک و دلی پر از ناگفته ها، مشهد باید میزبان این همه مهمان امام هشتم باشد و از همین حالا تکاپو برای فراهم کردن شهری در خور این مهمانان آغاز شده است. یکی از آن ها راه افتادن پویشی از سوی اداره کل انتقال خون استان است. برای آنان که این روز ها را بیانه خوبی برای اهدای خون خود به هم نوعانشان می دانند، اولین سالی است که جان گرفته و آن را پویش مردمی داوطلبان زندگی بخش نامیده اند. ضرورتش همانی است که گفتیم: بهترین خدمت به زائران میلیونی و همشهریان در دهه پایانی صفر، این پویش در واقع دعوتی است برای شهر و ندانی که قصد کمک داوطلبانه به همکاران انتقال خون را دارند. اگر به حضور در این خدمت عام المنفعه علاقه مند هستید، مراحل پیوستن به آن به این شرح است: ابتدا باید کلمه «زندگی بخش» را به شماره ۳۰۰۲۴۴۱ پیامک کنید و با وارد شدن به سایت اعلام شده، فرم اطلاعاتتان را تکمیل کنید. پس از آن، از اداره کل انتقال خون با شما تماس گرفته می شود و شرایط را بررسی خواهند کرد. در صورتی که شرایط شما با آنچه مورد نیاز آنان است، هم خوانی داشته باشد، در دور ه آموزشی کوتاه مدت شرکت خواهید کرد و پس از دریافت مجوز مورد نیاز، امکان خدمت رسانی به خیل عظیم متقاضیان اهدای خون و دارای نذر خون به ویژه در سه روز پایانی ماه صفر را خواهید داشت.

یادداشت

اقدامات اخلاقی و شهروند دوستانه شهرداری

مسئولیت اجتماعی شهرداری امروزه به یک ضرورت و حتی چالش تبدیل شده است، تا آنجا که ایفای نقش مسئولیت پذیری اجتماعی در شهرداری که می توان از آن به اقدامات اخلاقی و شهروند دوستانه شهرداری ها تعبیر کرد، غالباً در غیاب نهادهای متولی امر یا تعطل آن نهادها، در انجام وظایف قانونی شان، اندک اندک به صورت وظیفه ذاتی شهرداری تلقی و شهرداری در این زمینه مسئول شناخته می شود و این امر تا آنجا پیش می رود که حتی نقطه قانونی مطالبات شهروندان از شهرداری در حوزه اموری قرار می گیرد که شهرداری بر حسب حس مسئولیت اجتماعی و رفتار از مسئولیت های قانونی، درگیر آن شده و اکنون پاسخگویی در آن زمینه ها، به جای نهادهای متولی، متوجه شهرداری شده است.
بله، فعالیت های شهرداری در حوزه های مبارزه با تکدیگری، اعتیاد، توانمند سازی معلولان و زنان سرپرست خانوار، سامان دهی افراد بدون مکان و کارتن خواب ها، دستگیری از نیازمندان و اقشار آسیب پذیر و ارائه سبد های غذایی به فقرا و رفع مشکلات عمرانی و تأسیساتی مساجد، کمک های مناسبی به هیئت ها و تکیا، ورود به حوزه اسکان همراهان بیماران بستری در بیمارستان های شهر و خدمات مؤثری که شهرداری ها در سایر موضوعات اجتماعی به شهروندان ارائه می کنند، بخشی از اموری است که گواه این جنبه از فعالیت های مرتبط با مسئولیت های اجتماعی است که شهرداری بدون در نظر گرفتن منافع اقتصادی و تحمل کردن بار هزینه های مالی مرتبط بر این فعالیت ها، در کنار سایر سازمان های مسئول و گاه به نیابت از آن ها در حوزه های ذکر شده به آن مبادرت داشته و نشانگر آن است که شهرداری در انجام این امور، با مجموعه ای از حقوق و مسئولیت های مرتبط با جامعه ای که آن ها را در بر گرفته است، رویه رو شده است و به مدیریتش اجازه نمی دهد فقط بر مدیریت اقتصادی برای دستیابی به اهداف خود تمرکز کنند، بلکه باید با حسی نشست گرفته از حس انسان دوستی و با روحیه مساعدت به هم نوعان بر مبنای تأکیدات دینی و اصول و معیارهای اخلاقی اقدام کنند. این در حالی است که در حقیقت می توان گفت شهرداری نه تنها از لحاظ مادی از این فعالیت ها منتفع نمی شود، بلکه نیازهای مجموعه ای از بازیگران اجتماعی را برآورده می کند که به شهرداری از لحاظ ساختاری وابستگی ندارند و رفع نیاز آنان اساساً خارج از مسئولیت قانونی شهرداری ها قرار می گیرد و متولیان مشش خود دیگری دارد، بنابراین از نظر قانونی باید توسط سایر حوزه ها و سازمان ها انجام شود. اما چون بهبود رفاه شهروندان جامعه را شامل می شود، آن را انجام می دهد و از آن دفاع می کند.